Nr 444. Kraków, Niedziela 27 Września 1908. Rok XXVII.

„Nowa Reforma“ wychodzi dwa razy dziennie.

[Nu]mer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. Numer popołudniowy codziennie prócz niedziel i świąt.

Prenumerata wynosi:

	rocznie.	półrocznie	kwartalnie.	miesięcznie
w Krakowie	24 koron	12 koron	6 koron	2 korony
w Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką pocztową	32 „	16 „	8 „	2 „ 70 hal
z dwurazową „ „	38 „	19 „	9 „ 50 h.	3 „ 20 „
w państwie niemieckiem	36 „	18 „	9 „	3 „
w innych państwach	48 „	24 „	12 „	4 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do ADMINISTRACYI „NOWEJ REFORMY“ w Krakowie.

Adres Redakcyi i Administracyi: KRAKÓW ULICA JAGIELLOŃSKA 10. — Telefon Nr. 41.

Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.

We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy: w Biurze dzienników A. OLSZEWSKIEGO, ulica Kilińskiego 2 i w BIURZE PLOHNA ulica Karola Ludwika 9.

Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

Prenumeratę przyjmują:

ZAMIEJSCOWĄ: Administracya „Nowej Reformy“ i wszystkie urzędy pocztowe; MIEJSCOWĄ: Administracya „Nowej Reformy“ — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Hopcasa i A. Salomonowej, ul. Sławkowska 2. — Handel St. Karlińskiego ... Handel Kretschmera, ul. Szewska. — Handel J. Ekiera, ul. Karmelicka 18.

ZAMIEJSCOWĄ PRENUMERATĘ I OGŁOSZENIA (inseraty) przyjmują: We LWOWIE Biura dzienników Ludwik Plohn, ul. Karola Ludwika 11 — S. Sokołowski, Pasaż Hausmana 9. — W PRZEMYŚLU Heszeles. — W JAROSŁAWIU A. Amster. — W WIEDNIU Hermann Goldschmied (sprzedaż pojedynczych numerów), Wollzeile 6. — M. Dukes Nachf., Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu) — A. Oppelik. — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek (Wollzeile). — W PARYŻU Société Mutuelle de Publicité A. Lorette, directeur Rue Rougemont 14.

OGŁOSZENIA (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy“ za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz po 10 h. — NADESŁANE po 60 h od wiersza za każdy raz.

GŁOSY PUBLICZNE po 2 Kor. od wiersza. Układ tabelaryczny cyfrowy skomplikowany pierwszy raz 40 hal., następny po 10 hal. od wiersza.

ZAŁĄCZNIKI do „Nowej Reformy“ (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia i t. p.) przyjmuje się za cenę 2 K. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 K. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

Najważniejsze wiadomości, podane w dzisiejszym numerze „N. Reformy“.

Wybór gen. referenta komisyi budżetowej.

W omówionej już przez nas wczoraj sprawie wyboru generalnego referenta budżetu krajowego, otrzymujemy ze Lwowa od naszego korespondenta, w drodze telefonicznej, następujące informacye:

Pełen fałszu artykuł „Czasu“ o wyborze generalnego referenta komisyi budżetowej wywołał tu w sferach poselskich ogólny niesmak i zdziwienie.

Stwierdzić przedewszystkiem należy, że nie jest zgodne z prawdą, jakoby w sprawie wyboru generalnego referenta nie toczyły się układy między grupami lewicy demokratycznej a prawicy. Układy takie toczyły się, lecz prawica zajęła wobec tej sprawy odrazu takie stanowisko, że nie lewicy, lecz jej, prawicy, ten polityczny posterunek się należy, a uczyniła to tem łatwiej, że zapewniła się wprzód, iż posłowie ruscy głosować będą na kandydata prawicy dra Milewskiego. Mając więc w ten sposób większość głosów w komisyi budżetowej, mogła z góry odrzucić żądanie lewicy demokratycznej, aby członek lewicy został generalnym referentem komisyi budżetowej.

Mimo tego stanowiska prawicy, uchwaliła lewica demokratyczna żądać dla siebie generalnego referatu komisyi budżetowej, wychodząc słusznie z założenia, że grupy lewicy mają faktyczną większość w Sejmie, a wśród grup lewicy klub demokratyczny jest najliczniejszym, a więc z jego łona powinien wyjść generalny referent budżetu. Niestety w klubie ludowców nie można było osiągnąć jednolitości poglądów na tę sprawę. Co godzinę prawie zmieniały się tam opinie, tak, że nawet bezpośrednio przed posiedzeniem komisyi budżetowej nie można było napewne wiedzieć, w jaki sposób członkowie klubu ludowców głosować będą. Ta chwiejność ustawiczna ludowców była główną przyczyną, iż lewica demokratyczna odstąpiła od myśli postawienia swego kandydata.

Również minął się z istotnym stanem rzeczy korespondent „Czasu“, donosząc, jakoby kandydatura posła Lea nie była kandydaturą lewicy demokratycznej, lecz tylko osobistą kandydaturą tego posła.

Otóż prawdą jest, że chodziło tu nie o osobę prezesa klubów lewicy, lecz o to, aby członek lewicy otrzymał generalny referat budżetu, z woli zaś i na podstawie uchwały członków lewicy, zasiadających w komisyi budżetowej, postawił jeden z nich kandydaturę prezesa lewicy demokratycznej, jako kandydata całego klubu demokratycznego.

Również nie ulega wątpliwości, że epizod ten nie ma większego politycznego znaczenia, albowiem dowodzi on jedynie, iż chociaż kluby lewej strony Izby są zgodne w wielu zasadniczych kwestyach politycznych i działają dlatego łącznie, o ile o te kwestye chodzi, to w innych sprawach takie ich współdziałanie musi być zawsze wynikiem specyalnych porozumień i układów.

Lewica demokratyczna przeceniła widocznie ten wpływ zgodności zasad politycznych trzech klubów demokratycznych na ich działalność i dlatego nie uważała za potrzebne wchodzić z niemi, co do tej specyalnej kwestyi politycznej, w jakieś bliższe porozumienie. Porozumienie takie jest tem trudniejsze, że w gronie klubów lewicy sejmowej są również dwa kluby ruskie, z któremi dwa kluby demokratyczne polskie nie są związane niczem innem, jak tylko pokrewieństwem pewnych idei, oraz chęcią wcielenia ich w praktykę życia politycznego, o ile by temu nie przeszkadzały zupełnie odrębne interesa narodowe.

W każdym razie wysnują kluby demokratyczne ze sprawy wyboru generalnego referenta komisyi budżetowej naukę, że nieporozumienie lub chwiejność wychodzą prawie zawsze na korzyść konserwatystów, co z pewnością nie odpowiada intencyom ani klubu demokratycznego, a tem mniej szerokich kół wyborców, z któremi zarówno posłowie ludowi, jak demokratyczni liczyć się muszą.

Przedwczesny jest tedy ton tryumfalny, przebijający się z korespondencyi lwowskiej „Czasu“. Najlepszym dowodem, jak bardzo przechwałki te trącą przesadą, a zarazem chęcią dokuczenia osobiście prezesowi demokratycznej lewicy, jest zupełnie odmienny ton, w jakim oceniają ten epizod budżetowy najkonserwatywniejsze dzienniki lwowskie n. p. „Przegląd“ i „Gazeta Narodowa“. Nie ma tam ani śladu tych tonów tryumfalnych, a tem mniej osobistych ataków na prezesa lewicy demokratycznej, jakie wypełniają szpalty piątkowego numeru „Czasu“.

Bułgarya i Turcya.

(Telegr. „Nowej Reformy“.)

Wiedeń. Spór turecko-bułgarski stoi obecnie na pierwszej linii spraw międzynarodowych, tem bardziej, że od kilku dni utrzymuje się uporczywie pogłoska o zamiarze proklamowania niezawisłości Bułgaryi. „Wiener Allgemeine Zeitung“, zazwyczaj dobrze informowana z kół dyplomatycznych, twierdzi, że ten krok rządu bułgarskiego mógłby wywołać zdziwienie. Kwestya ta stała się dla rządu bułgarskiego aktualną po wypadku z Geszowem. Jeżeli jednakże ogłoszoną zostanie niezawisłość, to Bułgarya ma zamiar zatrzymać tytuł księstwa i nie podnosić kraju do rzędu królestw. Mocarstwa zapewne ograniczyłyby się tylko do platonicznych protestów.— Rząd niemiecki pójdzie w tej sprawie za rządem austro-węgierskim, który zajmuje sympatyczne stanowisko wobec Bułgaryi. Rosya z pewnością także nie będzie robiła trudności. Tego samego spodziewają się też ze strony Anglii, mimo że prasa angielska występuje przeciw Bułgaryi. Książę Ferdynand bułgarski zawiadomił ubiegłego roku króla Edwarda, że ma zamiar ogłosić niezawisłość Bułgaryi, król Edward jednakże i cesarz Franciszek Józef odradzali mu to wówczas ze względu na możliwość komplikacyj międzynarodowych, które teraz należy uważać za wykluczone.

To samo pismo donosi, że książę Ferdynand bułgarski oświadczył, iż wyda polecenie przywrócenia status quo na kolejach oryentalnych.

Z Berlina donosi „Wiener Allg. Ztg“, że panuje tam zapatrywanie, iż ewentualne ogłoszenie niezawisłości Bułgaryi może dać sposobność także do zmiany innych punktów traktatu berlińskiego. I tak jest możliwem, że nastąpić może aneksya Bośni i Hercegowiny ze strony Austro-Węgier. Inne mocarstwa otrzymałyby też pewne kompensaty, jak n. p. Rosya otwarcie Dardanelów, zaś Anglia mogłaby wzmocnić stanowisko w Egipcie i na wyspie Cypr.

Wiedeń. „Politische Korrespondenz“ donosi z miarodajnej strony bułgarskiej, że sformułowanie rzekomych słów agenta bułgarskiego dyplomatycznego w Londynie, podane przez biuro Reutera, nie może być ścisłem, gdyż agent dyplomatyczny bułgarski w Londynie, Mincewicz, wyraził tylko swoje osobiste zapatrywanie, nie będąc przez rząd bułgarski uprawnionym do złożenia jakiegokolwiek oświadczenia w jego imieniu. Co się tyczy zamiaru proklamowania niezawisłości Bułgaryi, sprawą tą rząd bułgarski w obecnej chwili wcale się nie zajmuje.

Berlin. Tutejszy poseł bułgarski Nikoforow oświadczył wobec współpracownika jednego z tutejszych pism, że nie ma wprawdzie dokładnych informacyi od swego rządu, wie jednakże, że opinia publiczna w Bułgaryi podnosi obecnie bardzo gorąco życzenie proklamowania niezawisłości. W każdym razie może poseł zapewnić, że rząd bułgarski nie myśli o zwróceniu linii kolejowej w wschodniej Rumelii dyrekcyi kolei oryentalnych. Bułgarya musi pozostać w posiadaniu tej kolei.

Berlin. W sprawie kolei oryentalnych oświadczył rząd niemiecki, że wszelką decyzyę w tej sprawie oddaje rządowi austro-węgierskiemu, ponieważ towarzystwo kolei oryentalnych jest towarzystwem austryackiem.

Przygotowania wojenne Turcyi?

Konstantynopol. Ze strony Porty zaprzeczają pogłoskom sensacyjnym, jakoby rząd poczynił zarządzenia wojskowe w Adryanopolu i Salonice, skierowane przeciw Bułgaryi.

Akcya rewolucyonistów bułgarskich.

Salonika. Bułgarski komitet rewolucyjny zaczął rozdzielać broń w miejscowościach Wodena, Ochrida i Serres. — Zachodzi obawa wznowienia się ruchu bułgarskiego w Macedonii.

TELEGRAMY

z dnia 27 września

San Sebastyan. Para królewska wyjechała do Paryża.

Po zajściach w Sejmie czeskim.

Wiedeń. Na wczorajszej konferencyi posłów niemieckich Sejmu czeskiego z bar. Beckiem, posłowie niemieccy przedstawili przyczyny, które skłoniły ich do obstrukcyi, przyczem żalili się na naruszenie regulaminu sejmowego przez marszałka Lobkovitza i domagali się natychmiastowego zamknięcia Sejmu czeskiego.

Bar. Beck oświadczył, że rząd w razie obstrukcyi nigdy nie występuje z natychmiastowem odroczeniem, lecz pozostawia czas dla stwierdzenia, czy chodzi tu o trwałą niezdolność do pracy, a nadto chce uniknąć podejrzeń, że postępuje jednostronnie.

Co się tyczy postępowania marszałka, rząd nie może wydać o tem żadnego zdania, gdyż marszałek nie podlega ingerencyi rządu. Wreszcie podniósł prezydent ministrów, że obie strony powinny zgodzić się na porządek dzienny obrad sejmowych i wtedy omówić swe życzenia i zażalenia.

W końcu wspomniał br. Beck o zarządzeniach rządu wobec zajść w Lublanie.

Posłowie niemieccy oświadczyli, że wywody br. Becka przedłożą swemu klubowi.

Epidemia cholery.

Warszawa. „Kuryer Warszawski“ donosi: Anglik John Pollit, który tu zachorował w przejeździe z Petersburga do Manchesteru, zmarł w piątek po południu. Badania lekarskie stwierdziły, że Pollit **zmarł na cholerę azyatycką.**

Petersburg. B. koresp. donosi: W ciągu ostatnich 24 godzin do wczoraj południa zaszło **309** nowych zasłabnięć na cholerę a **153** wypadków śmierci. Liczba chorych wynosi **1831.**

Odessa. Pet. Ag. tel. donosi. Dotychczas zachorowało tu na cholerę **14** osób, zmarło **8.**

Katastrofa kolejowa w Berlinie.

Berlin. Na berlińskiej kolei podmiejskiej nastąpiło onegdaj po południu zderzenie, które miało straszne następstwa. Dotychczas wydobyto 13 osób zabitych i 8 rannych.

Berlin. Jak ostatnio skonstatowano, przy katastrofie na elektrycznej kolei podmiejskiej zginęło **18** osób a **8** zostało ciężko zranionych. Ruch na kolei podmiejskiej zupełnie spoczywa. Tysiące ludzi pospieszyły na miejsce katastrofy. Ulice przyboczne zamknięto. Dzienniki zarządziły nadzwyczajne wydania. Katastrofę sprowadzają do przewinienia jednego ze służby, który przy katastrofie również zginął. Miejsce wypadku tworzy obraz strasznego zniszczenia. Oba pociągi, które zderzyły się, leżą na torze; jeden wagon z podróżnymi spadł z wiaduktu i został zdruzgotany, grzebiąc pod sobą podróżnych.

Berlin. Tow. kolei miejskiej donosi, że przy zderzeniu pociągów pierwszy wagon III klasy spadł 14 metrów w głąb na plac hal targowych. Winę ponosi prowadzący pociąg z placu lipskiego. Osoby jadące tym pociągiem i personal, według dotychczasowych stwierdzeń, nie zostały zranione. Dotychczas agnoskowani zabici i ranni są berlińczykami. Przeważna ilość rannych odniosła złamania kości.

Berlin. Wśród osób, które odniosły zranienia podczas katastrofy na kolei podmiejskiej, znajduje się także ciężko ranny architekt Bandurski. Na miejscu katastrofy rozgrywają się wzruszające sceny. Przybyli krewni z trudem tylko mogą rozpoznać zniekształcone zwłoki ofiar.

Aresztowania w Irkucku.

Irkuck. Aresztowano tu 53 członków zjednoczenia socyalistycznego i stawiono przed sąd wojenny.

Strajki w Turcyi.

Konstantynopol. Ruch strajkowy zarówno tutaj, jakoteż w innych miastach, trwa i rozszerza się także na przedsiębiorstwa prywatne.

Z prasy tureckiej.

Konstantynopol. Achmed Riza, który wrócił tutaj, oświadcza się za większem umiarkowaniem w prasie i za niemieszaniem się komitetu młodotureckiego do spraw państwowych, jakoteż za stłumieniem ruchu szowinistycznego.

Powstanie Kurdów.

Konstantynopol. Depesza komendanta XV korpusu armii, datowana z onegdaj, donosi, że naczelnik Kurdów Ibrahim zaofiarował poddanie się. Miejscowy komitet młodoturecki w Diarbekir telegrafuje natomiast, że prośba ta jest tylko wybiegiem wojennym Ibrahima. Komitet prosi ministerstwo wojny, aby wydało rozkaz zaatakowania Ibrahima.

Bombardowanie Tebris.

Tebris. Pet. Ag. tel. donosi. W piątek o godzinie 8 rano artylerya szacha rozpoczęła **bombardowanie miasta** ze wzgórz okolicznych.

Aresztowania w Teheranie.

Teheran. Onegdaj przedsięwzięto tutaj liczne aresztowania.

Odwołanie Lachowa.

Petersburg. „Riecz“ donosi, że na żądanie Anglii pułkownik kozaków Lachow zostanie odwołany z Teheranu.

Kronika.

Dziś:

Kraków, miasta 27 września.

Kalendarzyk kościelny: Przeniesienie św. Stanisława.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 5 m. 36, zachód o godz. 5 min. 27, długość dnia godzin 11 min. 51.

Teatr miejski w Krakowie: „2×2=5“.

Teatr ludowy: po południu „Gagatek tatusia“, wieczór „Jak się śmieją i płaczą w Krakowie“.

Macht footbalowy na torze wyścigowym o g. 3 po południu.

Festyn w parku Jordana o g. 3 po południu.

Wystawa prac kursu hafciarskiego w Muzeum sztuk i rzemiosł (Franciszkańska 4) od 9—12 przed południem i od 3—5 po południu.

Przedstawienie amatorskie „Kaśka Karyatyda“ w Domu robotniczym (ul. Tomasza 37) o g. 7 wieczór.

W poniedziałek

Teatr miejski w Krakowie: „Rewizor z Petersburga“.

Teatr ludowy: zamknięty.

Teatr miejski we Lwowie po południu „Mąż z grzeczności“ wieczór „Cyganerya“, jutro „2×2=5“.

Z Rady miejskiej. Na porządku dziennym wtorkowego posiedzenia są między innemi sprawa budowy szkoły wydziałowej męskiej przy ul. Wąskiej, zatwierdzenie projektu ustawy kraj. o opłatach od widowisk i balów, przyjęcie do wiadomości zamknięć rachunkowych z kilku funduszów miejskich, nadto kilka spraw drobniejszych i osobistych.

Z teatru. Wieczór wczorajszy po raz pierwszy zapoznał nas z niezwykle oryginalnym pisarzem, którego indywidualizm zgoła odrębny od przeciętnie spotykanych w literaturze, z swą kameleonową marką i dziwną metodą satyryczną, wywalczył sobie w ostatnich czasach niezwykły rozgłos. Utrwala go w pełni satyryczna komedya 2×2=5, obiegająca z niezwykłym sukcesem sceny europejskie. Gustaw Wied z błyskotliwą werwą satyryczną przeprowadza cyniczny rachunek, że 2×2=5 a publiczność wysłuchawszy cierpliwie i z dużem zajęciem oryginalnego dowodu, bije mu oklaski, zachwycona niewiadomo czem: metodą pisarza, czy jego cynizmem literackim.

Bohater sztuki Wieda literat Paweł Abel jest wcieleniem niewiary we wszelkie zasady życiowe. Niby natura prawa i szlachetna, gdyż za taką eksponuje go autor w trzech pierwszych aktach, z uśmiechem pogodnego sceptycyzmu ironizuje wszelkie zdarzenia życiowe, krzyżujące jego drogi. Śmieje się, gdy go opuszcza żona, gdy go kochanka zdradza, gdy mu proponują tłustą synekurę za zmianę przekonań, gdy mu robią wyrzuty dlaczego nie zamieni pióra poety na tekę biurokraty. On się śmieje ze wszystkiego, drwi z otoczenia i zdawałoby się, że z tym śmiechem przejdzie przez życie nieskalany. Ale zwycięża życiowy oportunizm. Okrągłe ramiona żony są dla niego silniejszym argumentem od zasad dotychczasowego życiowego programu. I po walce nieustraszony liberał Abel zostanie redaktorem konserwatywnego dziennika z płacą 7000 koron.

Ponad sztuką Wieda unosi się humor, po przez który przeglądają łzy zrozpaczonego satyryka. I to stanowi jej oryginalność i jej wartość sceniczną.

Wied, wziąwszy rozpęd szeroki na satyrę społeczną, zniża się często do tonu krotochwili.

Wykonanie sztuki niezupełnie wydobyło jej zasadnicze nuanse, mimo że kilka ról było doskonale odtworzonych. Prym dzierżył w ich liczbie p. Leszczyński w roli Abla, zasadniczo dobrze postawionej i przeprowadzonej z humorem i nonszalancyą. Obok niego zainteresował doskonałą sylwetą Frydy p. Bończa, zawsze pomysłowy w koncepcyi typu scenicznego. Z reszty zespołu zajmujące figury stworzyły panie Sulima, Górska (doskonała szambelanowa), Arkawinówna i Jutkiewicz, pp. Węgrzyn, Mielnicki i Marjański. Sztuka obudziła żywe zajęcie i była gorąco oklaskiwaną.

W. Pr.

Z wystawy sztuk pięknych. Od dnia 27 b. m. będzie wystawioną w gmachu Towarzystwa Przyjaciół sztuk pięknych w Świetlicy kolekcya dzieł francuskiego artysty J. F. Raffaëllego, na którą złożą się obrazy olejne i barwne akwaforty.

Match footbalowy. Dziś odbędą się o godz. 3 popołudniu na torze wyścigowym zawody w piłce nożnej między drużyną sekcyi sportowej a drużyną „Diana“ z Katowic. Kostyumy drużyny krakowskiej są: spodnie czarne, koszulki biało-czerwone, kostyumy „Diany“: spodnie czarne, koszulki białe z wyszytemi odznakami klubowemi w kolorze biało-zielono-czarnym.

W celu uniknięcia natłoku przy kasie na torze, zarząd sekcyi sportowej uprasza o wcześniejsze zaopatrywanie się w bilety wstępu, które nabyć można w lokalu krajowego Związku turystycznego do godz. 12 w południe.

Z sali sądowej. Na wczorajszej rozprawie o zabójstwo, dokonane na osobie Józefa Sochy, włościanina z Łętowic, przez parobka Mateusza Bryłę, trybunał po przesłuchaniu świadków, na podstawie werdyktu ławy przysięgłych, wydał wyrok skazujący Bryłę na 10 miesięcy aresztu. Przysięgli zaprzeczyli bowiem pytanie o zabójstwo, natomiast uznali, że obwiniony przekroczył granicę koniecznej obrony.

Wypadek przy pracy. Franciszek Macała, 15-letni chłopiec murarski, pracujący przy burzeniu domu w magistracie, został wczoraj po południu uderzony w głowę cegłą, która zadała mu znaczną ranę na czole. Opatrzyło go pogotowie ratunkowe.

Z ruchu przedwyborczego w Podgórzu. Ruch agitacyjny w Podgórzu w miarę zbliżania się terminu wyborów do Rady miejskiej tj. dnia 30 bm. silnie wzrasta. Stronnictwo chrześcijańsko-narodowe nie szczędzi starań i zabiegów w celu zyskania zwolenników dla swego programu. Działalność ta przejawia się w rozmaitych nieraz fantastycznych epizodach. Wystarczy przytoczyć, iż rozchodzą się pogłoski, jakoby stronnicy obozu postępowo-demokratycznego, byli zwolennikami przyłączenia Podgórza do Wielkiego Krakowa i t. d. Wszystkie te pogłoski mają na celu zachwiać zaufanie ogółu do programu i działalności komitetu demokratycznego-miejskiego. W celu położenia kresu insynuacyom, oraz jasnego przedstawienia obywatelom wyborcom stanowiska i programu działalności, komitet demokratyczny wydał wczoraj odezwę do ogółu wyborców, skreślając w niej w poważnym tonie sytuacyę i zasadnicze swe stanowisko. Do odezwy tej wrócimy jeszcze w najbliższym czasie. — W piątek odbyło się w Podgórzu liczne zgromadzenie wyborców kolejarzy, na którem uchwalono solidarnie głosować na listę komitetu demokratycznego-miejskiego. Wogóle coraz szersze sfery m. Podgórza łączą się do akcyi tego komitetu. Na poniedziałek zapowiedziała partya socyalistyczna, która również stawia do Rady kandydata, wielkie zgromadzenie.

Z sądów wojennych. Pisma warszawskie donoszą: Sąd wojenny skazał na śmierć przez powieszenie Jana Protosiuka, Antoniego Sorokę, Jankiela Bielkiego, Arona Frydmana i Stefana Kozioła, oskarżonych o napady bandyckie na dwa domy obywatelskie w powiecie kobryńskim, o rabunek i o znęcanie się nad ofiarami.

Ks. Eulenburg. Z Berlina telegrafują: Senat karny zniósł uchwałę wypuszczenia na wolność ks. Eulenburga i uczynił to zawisłem od złożenia kaucyi stu tysięcy marek.

Z awiatyki. Z Dortmundu telegrafują. W tutejszym związku dla żeglugi powietrznej zademonstrowano model nowego statku powietrznego, który ma posiadać chyżość 100—170 klm. na godzinę.

Z Paryża telegrafują: Wilbur Wright odbył wzlot na swym aeroplanie i unosił się w powietrzu 38 m. 14 sek., w wysokości 10 m. ponad ziemią.

O autorstwo wynalazku balonu Zeppelina. Z Berlina telegrafują: Między hr. Zeppelinem a majorem Grossem, szefem oddziału aeronautycznego w ministerstwie wojny wybuchł ostry konflikt, ponieważ major Gross jest przekonanym, że właściwym wynalazcą konstrukcyi balonu Zeppelina jest zmarły niedawno austryacki inżynier Schwarz.

Maszyna piekielna jako podarek ślubny. — Z Londynu telegrafują: Pewna dama, która w Glasgowie miała jakiś stosunek, wyjechała stamtąd do Aberdeen, gdzie wyszła za mąż. W dniu ślubu nadesłano jej między innemi podarunek o tak oryginalnym wyglądzie zewnętrznym, że na poczcie wstrzymano tę przesyłkę i zawiadomiono o tem władze. Po otwarciu przesyłki przez ekspertów, znaleziono w niej maszynę piekielną tak skonstruowaną, że wybuch miał nastąpić właśnie przy otwieraniu skrzynki. Siła wybuchowa tej maszyny była w stanie wysadzić dom w powietrze. Policya stwierdziła, że przesyłka pochodziła z Glasgowa i uwięziła tam dwie osoby.

Odznaczenie. „Wiener Zeitung“ ogłasza: Cesarz nadał kontrolorowi urzędu loteryjnego i kontrolorowi kasowemu, Mieczysławowi Twardowskiemu, z okazyi przeniesienia go na własną prośbą w stały stan spoczynku tytuł zarządcy urzędu loteryjnego.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:
Michał Konopiński.

Ruch przejezdnych.

Kraków, 26 września.

HOTEL KRAKOWSKI: Bar. R. d'Osy z Antwerpii. Ad. von Lichterwelde z Gadnitz, dr M. de Saint-Cheron z Tuluzy (Francya). dr O. von Lilienhausen z Wiednia, dr R. Mitchell z Hohen-Honef (prow. nadreńska). dr August Balasits ze Lwowa, dr J. Wodecki z N. Sącza, inż. K. Peszkowski z Szczucina, inż. W. Broniewski z Nancy (Francya), insp. Fr. Lipecki z N. Targu, prof. A. Cichy z N. Sącza, Odile Pernot z Paryża, R. Wawrosz z Uhnowa, Roman Pisz z N. Sącza, J. Komenda i K. Sałaga z Olkusza, W. Brumarz z Miechowa, G. Rejchman z Tarnobrzega, K. Jaworski z Lublina, J. Kołaczko z Krynicy, N. Szymańska z Petersburga, E. Krajewski z Gorlic, majer Camillo Mossang z Cieszyna, Stan. Lewandowski z Wiednia, P. Rygiel z Raciechowic, J. Sobieszczańska z córką z Podlodów (Król. Pol.), podpuł. Fol. von Lucino z Wiednia, dr M. Urrosti z Bilbao, Wład. Nowakowska z Sochanowa, inż. Ferd. Unierzycki z Iłowicza (Rosya), inż. Fidor Czawczewadże z Warszawy, inż. A. Eysmond z Landwerowa, W. Wielowiejska i inż. Bol. Niemczauer z Dobrzynia (Król. Pol.), inż. W. Konieczny z Włocławka, Wład. Kłopotowski z Krakowa, kap. Fr. Kniosch z N. Sącza, Wł. Czajczyński z Sobolówki (Rosya), Eug. Uiberle z Tłusteńka (Podole), dr Otto Werner z żoną z Cieszyna, H. Słubieccy z Ozorzyna (Król. Pol.), inż. H. Feill ze Stebnika, rejent K. Jarema z żoną z Jasła, rejent Bol. Gawroński z Biecza, K. Raciborska z Łodzi.

IGNACY SOBOLEWSKI

w Krakowie, przy ul. Grodzkiej l. 3.

Magazyn Towarów Bławatnych Towar doborowy. Ceny umiarkowane.

i gotowej Konfekcyi damskiej, oraz Pracownia sukien pod fachowym zarządem. UWAGA: Magazyn w niedziele i święta zamknięty. 355 161 0

Nowo otwarty skład apteczny

przy ulicy **Zwierzynieckiej l. 4,** tuż przy plantach, **Stanisława Tomaszewskiego, magistra farmacyi,** poleca Szanownej Publiczności perfumy krajowe i francuskie, mydła kosmetyczne, pomadę twarzową, płyn na brodawki, specyalny proszek na owady, esencyę łopianową na porost włosów i Nichelin do czyszczenia różnych metali, wyroby szczotkarskie, gumowe, bandaże, opatrunki, środki desinfekcyjne, środki spożywcze dla bydła i nierogacizny, oraz **wyborną herbatę rosyjską. Przystanek kolei elektrycznej.** 4578 5 10

Towarzystwo Stolarzy w Kalwaryi Zebrzydowskiej zarejestrowane z ograniczoną poręką. Poleca P. T. Publiczności swój obficie zaopatrzony **Skład mebli i wyrobów tapicerskich w Krakowie, ul. Wiślna l. 3.**

Wyroby krajowe i własne. Meble z drzewa suszonego w suszarniach parowych. Gwarantuje jakość. Urządzenia pensyonatów i zakładów kąpielowych. Dział tapicerski prowadzi znany tapicer p. Alfons Wawrzecki. Główne magazyny w Kalwaryi. — **Wyroby Towarzystwa sprzedajemy tylko w własnych magazynach. — Pośredników nie mamy.** 199 49 0

Założony w r. 1870 **SKŁAD FUTER** K. Moor, Kraków, Grodzka 32

po najprzystępniejszych cenach poleca: - - -

Najmodniejsze boa i kołnierze, zarękawki, czapki damskie i męskie. Najświeższe futra damskie żakiety i płaszcze futrzane. **Futra męskie** miastowe, podróżne i świty. **Zamówienia i naprawy najskrupulatniej.** 293 2 24

Zakład artystyczno-kamieniarski i budowiany

Józefa Kuleszy

naprzeciw cmentarza w Krakowie, posiada wielki wybór gotowych pomników z piaskowca, granitu i marmuru. Podejmuje się wykonania grobowców w miejscu i na prowincyi. Telefon 759. 71 218 0

B. Gabryelska

otrzymała 5 wagonów

nowych pianin do najmu

po 12, 14, 16 do 60 koron.

Używane instrumenty od 6 koron miesięcznie. 306 1 30

METODĄ BERLITZA

udzielają lekcyi osobnych i zbiorowych:

Francuz z wyższ. wykształ.

Anglik z wyższ. wykształ.

Niemiec z wyższ. wykształc

Włoch z wyższem wykształc.

Kraków, Floryańska 25, I p. 4780 16 29

Sposobność

Z powodu taniego i znacznego zakupna ziarna **Kakaowego**

Ceny cukrów zniżone.

$\frac{1}{2}$ kgr. Czekoladek i pomadek w kartonie kor. 2·20.

$\frac{1}{2}$ kgr. Czekoladek i pomadek w ozdobnym kartonie kor. 2·40.

$\frac{1}{2}$ kgr. Czekoladek samych doborowych kor. 3·—

$\frac{1}{2}$ kgr. Czekoladowych pralinek samych kor. 2·60. 5154 12 50

Jan Michalik
Fabryka Czekolady
Floryańska l. 45. Telefon Nr 466.

Niniejszem zawiadamiam Szan. Publiczność i strony interesowane, że rzeczy oddane w komis do magazynu pod moją firmą są do odebrania dnia 1, 2, 3 października pod firmą A. B. C. p. Skotnickiej ulica św. Anny 5. Z powodu mojej ciężkiej i długiej choroby nie mogłam wcześniej zawiadomić stron interesowanych. Nie zgłoszenie się po odbiór rzeczy w wyżej wspomnianych dniach, oznaczać będzie zrzeczenie się takowych, co zaś do kwestyi pieniężnej, proszę się zgłosić w dniach wspomnianych do adwokata Dra Reifera, ulica Grodzka 35. II p.

5288 — **T. Hryniewiecka.**

Kawaler

lat 35, Polak, lepszy rzemieślnik z działu metalurgicznego, mający około 1600 K rocznego dochodu, zamieszkały dłuższy czas we Wiedniu, pragnąłby pojąć za dozgonną towarzyszkę Polkę, pannę lub wdowę z posagiem, przypomocy którego otworzyłby pracownię na siebie w jednym z większych miast galicyjskich. — Łaskawe zgłoszenia z dołączeniem fotografii, która pod słowem honoru zostanie zaraz zwróconą, proszę nadsyłać pod adresem: An Herrn Sigmund, Wien, X., Buchengasse 89. 5298 1 2

L. 2143. 5145

Doniesienie.

C. i k. wojskowy magazyn zaopatrzenia w Krakowie zakupi w miesiącach październiku 1908 aż do lutego 1909 włącznie, razem 3000 cetn. metr. żyta, i 3000 cetn. metr. owsa od producentów.

Bliższe warunki zawiera doniesienie znajdujące się w wymienionym magazynie, gdzie się udziela bliższych objaśnień tak pisemnych jak i ustnych.

W Krakowie, 27 września 1908.

C. i k. wojskowy magazyn zaopatrzenia w Krakowie.

PALARNIA KAWY

poleca częściowo i hurtownie wyborowe gatunki Kawy palonej najnowszym i najlepszym sposobem za pomocą „gorącego powietrza" po cenach najniższych

M. JAWORNICKI. 93 286 0

Do sprzedania

uniform oficyała podatkowego. Oglądać można: Floryańska 21, I p. 5238 2 4

Z powodu zmiany lokalu

z opustem 20%

Sprzedaż mebli ant., nowych i używanych, dywanów, obrazów, luster, porcelany i srebra

w konc. zakładzie sprzedaży i kupna

MARYI TELESZNICKIEJ

przy ul. Szewskiej 10, I p. 4492 10 0

Największa w kraju firma

R. PAWŁOWSKI

Kraków, Rynek 18,

poleca swe znakomite, przez hafciarnie i pracownie krawieckie wypróbowane maszyny do szycia i do haftu, którym żadne inne dorównać nie mogą. Niezrównane w szyciu i niedoścignione w hafcie. — Żądajcie cenników. 190 17 0

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić P. T. Publiczność, iż otworzyłem

przy ul. Wiślnej l. 8

NOWOCZESNĄ ANTYKWARNIĘ

pod firmą S. TAFFET.

Polecam największy wybór dzieł historycznych, belletrystycznych i naukowych, dotyczących różnych gałęzi literatury polskiej, jakoteż dzieła w obcych językach po najprzystępniejszych cenach. Kupuję oddzielne dzieła, jakoteż całe biblioteki po cenach najwyższych. 5248 2 2

Wiślna 8. **Wiślna 8.**

Księgarnia D. E. Friedleina

Kraków, Rynek 17 5233 2 5

KWARTALNIE

Bluszcz K 5·50, z przes. K 7·—	**Nasz Kraj** K 5·—
Dobra Gospodyni K 2·60, z przes. K 3·20	**Nowe Mody** K 3·—, z przes. K 3·60
Garderoba Dziecinna K 1·20, z przes. K 1·26	**Przegląd powszechny** K 5·—
Krytyka K 3·—	**Przyjaciel Dzieci** K 2·80, z przes. K 3·40
Lechita K 4·80, z przes. K 6·—	**Świat** K 6·—
Mały Światek K 2·40	**Tygodnik Illustrowany** K 6·—, z przes. K 7·20
Moje Pisemko K 2·—, z przes. K 2·40	**Tygodnik Mód i Powieści** K 3·—, z przes. K 3·60
	Wieczory Rodzinne K 3·30, z przes. K 4·10

KWARTALNIE

Czas odnowić prenumeratę.

SZKOŁA DRAMATYCZNA
MICHAŁA PRZYBYŁOWICZA
Kraków, ul. Strzelecka 19.

Kurs 2-letni. Oddzielne kursa deklamacyi dla amatorów 4043 18 20

Lekcye języka rosyjskiego

osobne i zbiorowe. Warunki b. przystępne. Kraków, ul. Strzelecka 19, II p. 5032 4 10

Faeton

nowy, lekki, jednokonny, brek nowy jednokonny na 6 osób, wózek kuczer i omnibus kryty na 8 osób, tanio do sprzedania. — Wiadomość: ulica Dajwór 10 5110 4 7

Inteligentna panienka

poszukuje miejsca do dziecka lub do wyręczania pani domu. Łaskawo zgłoszenia do Administracyi „N. Reformy" pod **B. K. 25.** 302 5 0

Skrzypce

stare, ograne, sprzedam tanio. Harasek, ul. św. Tomasza 31, I p., od g. 2—3. 5239 4 5

Lekcyj języka niemieckiego

oraz pomocy we wszystkich przedmiotach z niższego gimn. lub szkoły wydz. udziela b. uczeń **wyż. gimnazyum niem.** w Cieszynie. Antoni C., Kraków, Stradom 2, I piętro. 240 20 0

Akademik

poszukuje lekcyi w Krakowie. *Zgłoszenia pod* **W. H.** przyjmuje Administr. „N. Reformy". 40 84 0

Pokój słoneczny

z widokiem na ogród, na wsi niedaleko Krakowa, do wynajęcia na miesiące w jesieni i na zimę. Na żądanie cało utrzymanie. Informacyj udziela Helena Rusocka w Rudawie. 287 11 0

Stara i znana
firma w Bordeaux
win i koniaków

właścicielka słynnych winnic w St. Emilion (Gironde) poszukuje **zdolnych zastępców z dobremi stosunkami** do sprzedaży swych wyrobów. **Korzystne warunki.** — Zgłoszenia przyjmuje p. **Ferdynand Bouffard,** 5, rue de la Gare, Bordeaux (Francya). 4861 4 4

J. Blühbaum

ul. Dietla 77, 5198 3 0

poleca swój specyalny skład **dywanów perskich i smyrneńskich.**

Ogórki i kapusta

Do pierwszego Galicyjskiego Fabrycznego Składu kiszonych ogórków i kapusty morawskiej nadszedł świeży transport ogórków znoimskich i berneńskich, oraz świeżej kapusty morawskiej — Sprzedaję takowe przez całą porę zimową **po niżej cen fabrycznych.** Upraszam o łaskawe próbne zamówienia. Na żądanie wysyłam cenniki odwrotną pocztą. 5100 5 20

Z poważaniem

JULIUSZ SPIRA

Fabryczny skład kiszonej kapusty morawskiej i ogórków znoimskich,

Kraków, Koletek 4.

PATENTOWANE PIECE

DAUERBRAND „METEOR"

z powodu ogromnej oszczędności węgla : najlepsze dla zakładów, szkół i t. p. :

Wyłączna sprzedaż 4433 12 0

W. Halski, Kraków, Sukiennice.

Cenniki na żadanie.

K. ZIELIŃSKI

OPTYK I MECHANIK, Kraków, A-B 39.

poleca obficie zaopatrzony magazyn wyrobów optycznych i mechanicznych — oraz pracownię mechaniczną.

Przyjmuje wszelkich systemów maszyny do pisania do naprawy lub czyszczenia, gramofony i t. p., urządza dzwonki elektryczne i telefony.

Wszelkie zamówienia lub naprawy wykonuje bezzwłocznie; z prowincyi wysyła odwrotną pocztą. 216 76 0

Posiada własną szlifiernię szkieł optycznych, każde zatem zamówienie na okulary lub binokle ze szkłami kombinowanemi, wykonuje w przeciągu 24 godzin

Poleca najnowszego systemu binokle pryzmowe.

Najradykalniejszy sposób prostowania 265 5 10

wszelkich skrzywień

zapomocą patentowanego na całą Europę Haasego ortopedycznego gorsetu.

Poleca też: specyalne pasy przepuklinowe, brzuszne i sznurówki do prostego trzymania się. Hurtowna i częściowa sprzedaż rękawiczek własnego wyrobu. Prospekta wysyła się na żądanie.

Otton Proksch, Kraków, Grodzka 31.

Od kilkunastu lat istniejący.

Zakład Pogrzebowy

Józefy Nowińskiej-Horakowej

w Krakowie, ul. Mikołajska 14, Telefon 248

urządza pogrzeby od skromnych do najwspanialszych, po umiarkowanej cenie i dogodnych warunkach. Przewóz zwłok do różnych krajów. Groby na sprzedaż i miejsca do wynajmu. Wielki skład trumien metalowych, dębowych i innych. 3544 103 0

Wystawa i sprzedaż mebli

ZWIĄZKU STOLARZY KRAKOWSKICH

Kraków Róg ulicy Floryańskiej i Pijarskiej, I. piętro

Zawiadamia Szan. P. T., że swój magazyn znacznie powiększył i zaopatrzył go w meble najnowszych stylów. — Również podejmuje się wszystkich obstalunków, które wykonuje prędko, tanio, dokładnie i **z gwarancyą.**

Ceny możliwie niskie. 5098 3 10 *Zarząd.*

Zakład pogrzebowy odznaczony najwyższemi nagrodami

JANA WOLNEGO

przy ul. św. Tomasza l. 4, tuż przy placu Szczepańskim. Filia: ulica Kopernika l. 6. — Telefon Nr 331.

Zakład podejmuje się urządzeń pogrzebowych, oraz sprowadzania zwłok ze wszystkich krajów europejskich. 246 142 0

Zmiana lokalu.

ZAKŁAD TOKARSKI pod firmą:

JAN BAJER

przeniesiony został na

ul. Szewską l. 17, I piętro.

Posiada na składzie kule bilardowe z kości słoniowej i imitacyą, kije bilardowe najlepszej jakości, szachy i t. p. Wielki wybór cygarniczek i fajek piankowych i drewnianych, bursztynów i cybuchów i t. d. — Przyjmuje wszelkie reperacye w zakres tokarstwa wchodzące, jak to cygarnice, fajki, laski, wachlarze i t. p. **Skład kręgli i kul w różnych wielkościach. — Przybory do palenia i gry.**

Poleca się łaskawej publiczności

281 3 3 **Walerya Bajer.**

Józef Dobrzyński

Biuro techniczno-mleczarskie

w Krakowie

ul. Sławkowska 12, I. piętro. Telefon 562.

Projektuje i urządza nowe mleczarnie.

Przeprowadza rekonstrukcye wadliwie funkcyonujących mleczarń.

Wykonuje rozbiory chemiczne mleka i przetworów tegoż.

Wyłączne zastępstwo światowej firmy Burmeister & Wain.

Składy obficie zaopatrzone w maszyny najnowszej konstrukcyi, 21 5 8

Niema już!

krótkowidzów, dalekowidzów i cierpiących na oczy. Jedyny i wyłączny na świecie środek, który usuwa zmęczenie oczu. Znika potrzeba noszenia okularów. Niedościgniony środek na wzrok osłabiony wiekiem, nawet 60-letnim. Broszurę z objaśnieniem wysyła darmo **V. Lagala, Vico 2, S. Giacomo 1, Napoli** (Neapol, Włochy). 2901 20 20

Z Drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska 10. Rządca drukarni L. K. Górski.